

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Crèdits	3 de presencials (75 hores) 3 de no presencials (75 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 40, 1S, GPED (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Juan Jorge Muntaner Guasp joanjordi.muntaner@uib.es	09:30	11:00	Dimarts	12/09/2016	25/05/2017	Despatx A-110. Guillem Cifre

Contextualització

L'assignatura Bases didàctiques per a l'escola inclusiva es obligatòria en els estudis de Grau de Pedagogia i s'inclou en el mòdul escolar. Els continguts de la matèria fan referència a desenvolupar un model educatiu equitatiu, fonamentat en l'heterogeneïtat de l'alumnat. Amb una metodologia participativa de tot l'alumnat matriculat ens proposam oferir propostes, tècniques i mètodes que favoreixin una real igualtat d'oportunitats per a tot l'alumnat a totes les etapes educatives, evitant qualsevol marginació i/o discriminació per a qualsevol motiu o causa.

Requisits

Competències

Específiques

- * Diagnosticar les necessitats i possibilitats de desenvolupament de les persones per fonamentar les accions educatives (B-2).
- * Desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats específiques, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raons de gènere, classe, ètnia, edat i/o religió (B-9).
- * Aplicar estratègies i tècniques de tutorització, entrenament, assessorament entre iguals, consulta i orientació en processos educatius i formatius (B-16).
- * Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar en ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa (B-19).

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Genèriques

- * Respecte a les diferències culturals i personals de l'alumnat i de tots els membres de tota la comunitat educativa (A-3).
- * Capacitat per promoure la qualitat dels contextos en els que se desenvolupa el procés formatiu (A-8).
- * Participar en projectes d'investigació relacionats amb l'educació i la formació, introduint propostes d'innovació dirigides a la millora de la qualitat (A-10).
- * Capacitat per cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica provinent de distintes fonts (A-19).

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- Tema 1. Interpretació de la diversitat
  - 1.1. La diversitat: problema o valor. Una realitat inquestionable
  - 1.2. La discapacitat: del dèficit al context
  - 1.3. Del CIDDM-80 al CIF 2001
- Tema 2. La diversitat a l'escola
  - 2.1. L'educació especial: el principi de normalització
  - 2.2. La integració: una etapa necessària:
    - Informe Warnock i el concepte de n.e.e.
    - L'atenció a la diversitat
    - De la lògica de l'homogeneïtat a la lògica de l'heterogeneïtat
    - Escola selectiva versus escola inclusiva
  - 2.3. Qualitat - Equitat - Inclusió
    - Una referència teòrica: Montobbio
  - 2.4. L'escola inclusiva una aposta de futur:
    - Definició de l'educació inclusiva
    - Els valors i les condicions per a l'educació inclusiva
    - Desenvolupament de l'educació inclusiva
- Tema 3. La pràctica inclusiva
  - 3.1. El currículum de l'escola inclusiva
    - Característiques del currículum inclusiu
    - El Disseny Universal d'Aprenentatge
  - 3.2. L'organització a l'escola inclusiva
    - Organització del temps i de l'espai
    - Els suports i els recursos humans

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

3.3. El funcionament de l'aula

Tema 4. Metodologies didàctiques per una escola inclusiva

4.1. La planificació docent

4.2. Vies per afavorir que aprenguin junts, en una mateixa aula, alumnes diferents.

4.3. Algunes propostes didàctiques

4.4. Pautes finals per a la reflexió

Metodologia docent

En aquests apartats es descriuen les activitats de treball, presencial i no presencial, previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes.

L'assignatura disposarà d'una aula de Moodle al Campus Extens per tal que es faciliti la comunicació i la disposició de material per a l'alumnat. En aquesta aula, l'alumnat hi trobarà a la seva disposició: un fòrum de notícies, un calendari de tasques, documents electrònics i algunes propostes didàctiques que s'hauran de treballar de manera autònoma.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Comptant amb la participació dels alumnes, el professor desenvoluparà els continguts de l'assignatura. Per això, l'alumnat ha de preparar previament a partir de la recerca d'informació els continguts a treballar a cada sessió.	37
Classes teòriques	Presentació en grup de treballs i activitats	Grup gran (G)	Els alumnes se distribuiran per grups, amb l'objectiu de preparar una estratègia metodològica relacionada amb el tema 4 dels continguts a partir de la bibliografia recomenada. Elaborat el treball que han d'entregar al professor exposaren al conjunt de la classe la seva proposta	10
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	Aquestes sessions es treballaren des del debat, l'anàlisi i la reflexió compartida de les activitats previament elaborades per l'alumnat, que comptarà en tot moment amb la guia i assessorament del professor.	20
Tutories ECTS		Grup petit (P)	Cada alumne ha d'acudir un mínim de dues sessions a tutoria per concretar i guiar amb el professor els treballs propis de l'assignatura	4
Avaluació		Grup gran (G)	Es tracta de una prova final escrita de síntesi de l'assignatura	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		L'alumnat ha de cercar la informació precisa en relació als continguts que se tractaran a les classes teòriques per afavorir i possibilitar la seva participació en el debat sobre cada un dels continguts treballats a l'assignatura	25
Estudi i treball autònom en grup		Els alumnes hauran de realitzar un treball de recerca d'un tema proposat pel professor relacionat amb algun dels distints temes de l'assignatura, així com totes les activitats proposades dins cada tema.	25
Estudi i treball autònom individual o en grup		L'alumnat haurà de realitzar les activitats previstes pel professor, comptant amb el material seleccionat en cada cas, l'anàlisi de casos i la documentació que cada grup aportarà.	25

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Per poder avaluar l'assignatura serà imprescindible un 80% de l'assistència a les classes presencials de gran i mitjà grup.

Així mateix, totes i cada una de les activitats encarregades ha de ser avaluada positivament per poder fer la mitjana final de l'assignatura, segons els percentatges que es detallen a l'avaluació. És a dir, l'alumnat ha de superar en un mínim del 50% cada una de les parts que componen l'avaluació.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

En cas de no haver superat alguna de les activitats recuperables, aquestes podran entregar-se el dia de la prova final de síntesi previstes el mes de febrer i setembre.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a la seva presentació.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	Comptant amb la participació dels alumnes, el professor desenvoluparà els continguts de l'assignatura. Per això, l'alumnat ha de preparar previamente a partir de la recerca d'informació els continguts a treballar a cada sessió.
Críteris d'avaluació	Assistència i participació a classe Dur preparada la informació necessària per poder participar en criteri en els debats sobre els continguts de la matèria Capacitat d'anàlisi i reflexió

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Presentació en grup de treballs i activitats

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Els alumnes se distribuiran per grups, amb l'objectiu de preparar una estratègia metodològica relacionada amb el tema 4 dels continguts a partir de la bibliografia recomenada. Elaborat el treball que han d'entregar al professor exposaren al conjunt de la classe la seva proposta
Críteris d'avaluació	Qualitat del treball realitzat i de la presentació efectuada a la classe. Exposició oral i proposta realitzada

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Aquestes sessions es treballen des del debat, l'anàlisi i la reflexió compartida de les activitats previamente elaborades per l'alumnat, que comptarà en tot moment amb la guia i assessorament del professor.
Críteris d'avaluació	Assistència i participació a classe Coherència i claretat en les exposicions orals Entrega de la documentació requerida en cada cas

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Tutories ECTS

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (recuperable)
Descripció	Cada alumne ha d'acudir un mínim de dues sessions a tutoria per concretar i guia amb el professor els treballs propis de l'assignatura
Críteris d'avaluació	Seguiment dels aprenentatges i de la tasca realitzada per cada alumne

Percentatge de la qualificació final: 2% amb qualificació mínima 5

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Es tracta de una prova final escrita de síntesi de l'assignatura
Criteris d'avaluació	Demostrar els coneixements adquirits, atenent a la claretat, esperit crític i la coherència expositiva

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 7

Estudi i treball autònom individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	L'alumnat ha de cercar la informació precisa en relació als continguts que se tractaran a les classes teòriques per afavorir i possibilitar la seva participació en el debat sobre cada un dels continguts treballats a l'assignatura
Criteris d'avaluació	Elaborar i entregar les activitats proposades a classe, on es valorarà la capacitat de reflexió, les aportacions, l'esperit crític, l'anàlisi, la qualitat i oportunitat de la informació recollida i les aportacions personals.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Estudi i treball autònom en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Els alumnes hauran de realitzar un treball de recerca d'un tema proposat pel professor relacionat amb algun dels distints temes de l'assignatura, així com totes les activitats proposades dins cada tema.
Criteris d'avaluació	Elaborar i entregar les activitats proposades a classe, on es valorarà la capacitat de reflexió, les aportacions, l'esperit crític, l'anàlisi, la qualitat i oportunitat de la informació recollida i les aportacions personals. En aquestes activitats té una especial importància la capacitat de treball cooperatiu

Percentatge de la qualificació final: 13% amb qualificació mínima 5

Estudi i treball autònom individual o en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar les activitats previstes pel professor, comptant amb el material seleccionat en cada cas, l'anàlisi de casos i la documentació que cada grup aportarà.
Criteris d'avaluació	Elaborar i entregar les activitats proposades a classe, on es valorarà la capacitat de reflexió, les aportacions, l'esperit crític, l'anàlisi, la qualitat i oportunitat de la informació recollida i les aportacions personals i/o col·lectives.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En el transcurs de l'assignatura, el professor aportarà referències bibliogràfiques, webgrafia i documentació complementària per cobrir les necessitats que puguin sorgir. Així mateix l'alumnat completarà aquesta informació en la recerca i les aportacions que necessàriament anirà realitzant.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Bibliografia bàsica

- Ainscow, M. (2003): Desarrollo de sistemas educativos inclusivos. En: Las respuestas a las necesidades educativas especiales en una escuela vasca inclusiva . Gobierno Vasco. Vitoria. Págs.: 19-36
- Ainscow, M. (2006): Fer inclusiva l'educació: com s'hauria de conceptualitzar la tasca?. Suports, (pp 4-15) Vol. 10, núm. 1. Vic.
- Ainscow, M. y Miles, S. (2008): Por una educación para todos que sea inclusiva: ¿hacia dónde vamos ahora?. Perspectivas , Vol. XXXVIII, nº 1 (pp 17-44). Madrid.
- Ainscow, M., Both, T. y Dyson (2006): Improving Schools, Developing Inclusion. Nueva York. Routledge.
- Ainscow, M., Both, T. y Dyson (2006): Improving Schools, Developing Inclusion. Nueva York. Routledge.
- Arreaza, F. (2009): Inclusión y competencias básicas. En: Actas I Congreso Nacional de buenas prácticas de educación, diversidad y empleo . Murcia.
- Barrio de la Fuente, J.L. (2009): Hacia una educación inclusiva para todos. Revista Complutense de Educación. Vol. 20, núm. 1 (pp. 13-31). Madrid.
- Barton, L. (1998). Discapacidad y sociedad. Madrid: Morata.
- Blanco, R. (2008): Marco conceptual sobre educación inclusiva. En: La educación inclusiva: el camino hacia el futuro . 48 reunión de la conferencia internacional de educación. (pp 5-14). UNESCO. Ginebra.
- Booth, T. (2006): Manteniendo el futuro con vida; convirtiendo los valores de inclusión en acciones. En M:A: Verdugo y B. Jordan de Urries (Coords.) Rompiendo inercias. Claves para avanzar VI Jornadas científicas de investigación sobre personas con discapacidad (pp 211-218). Amarú. Salamanca.
- Booth, T. y Ainscow, M. (2002): Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva. UNESCO.
- Darling-Hammond (2003): El derecho a aprender. Ariel. Barcelona.
- Echeita, G. (2006): Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Narcea. Madrid.
- Echeita, G. (2006): Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Narcea. Madrid.
- European Disability Forum (EDF) (2009): Educación inclusiva. De las palabras a los hechos. Bruselas.
- García Pastor, C. (2005): Educación y diversidad. Aljibe. Málaga
- Giné, Cl. (Coord) (2009): La educación inclusiva. De la exclusión a la plena participación de todo el alumnado . ICE-Horsori. Barcelona.
- López Melero, M. (2004): Construyendo una escuela sin exclusiones. Aljibe. Málaga.
- Macarulla, I. i Saiz, M. (coord) (2009): Bones pràctiques d'escola inclusiva . Graó. Barcelona.
- Montobbio, E. (1995): El viaje del Sr. Down al mundo de los adultos. Mason. Barcelona
- Moriña Diez, A. (2004): Teoría y práctica de la educación inclusiva. Aljibe. Málaga.
- O'Brien, T. y Guiney, D. (2003): Atención a la diversidad en la enseñanza y el aprendizaje . Alianza. Madrid.
- OMS (1980): Clasificación internacional de deficiencias, discapacidad y minusvalías. Imserso. Madrid.
- OMS (2001): Clasificación Internacional del funcionamiento, de la discapacidad y de la salud (CIF). Imserso. Madrid.
- Parrilla, A. (1996). Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración. Mensajero. Bilbao.
- Schalock, R.L. (2006): "Prólogo al libro como mejorar la calidad de vida de las personas con discapacidad". Siglo Cero, Vol 37, núm 218. Págs.: 5-9
- Schalock, R.L. y Verdugo, M.A. (2007): "El concepto de calidad de vida en los servicios y apoyos para personas con discapacidad intelectual", en Siglo Cero, nº 224, págs.: 21-36.
- Thomas, G. y Laxley, A. (2007): Reconstrucción de la educación especial y construcción de la inclusiva . La muralla. Madrid.
- Tilstone, Ch./Florian, L./Rose, R. (2003): Promoción y desarrollo de prácticas educativas inclusivas. Eos. Madrid.
- Tomlinson, C.A. (2001): El aula diversificada . Octaedro. Barcelona.
- UNESCO (1994): Declaración de Salamanca y Marco de Acción sobre Necesidades Educativas Especiales. Unesco.
- UNESCO (2005): Guidelines for inclusión: ensuring access to education for all, París.
- UNESCO (2009): Directrices sobre políticas de inclusión en la educación. París. UNESCO.
- Varios (2004): La escuela inclusiva. Prácticas y reflexiones. Graó. Barcelona.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22220 - Bases Didàctiques per a l'Escola Inclusiva
Grup	Grup 40, 1S, GPED
Guia docent	D
Idioma	Català

Wehmeyer, M.L. (2009): Autodeterminación y la tercera generación de prácticas de inclusión. Revista de educación , núm. 149. (pp 45-67) Madrid.

Wehmeyer, M.L., Lance, G.D. y Bashinski, S. (2002): “Un model multinivell per afavorir l’acces dels alumnes amb retard mental al currículum general”. Revista Suports , vol. 6. Núm. 2. Págs.: 192-202. Vic

